

Nieuwsbrief maart 2026

Ten geleide

Door Jacob Poortstra

redacteur

Voor u ligt de tweede nieuwsbrief van 2026. Er gebeurt veel in en rond de natuur en dus ook bij de stichting.

De vrijwilligers die otters en bevers monitoren maken gebruik van nachtcamera's. Dit levert behalve veel informatie over de aanwezigheid van deze soorten ook prachtige bijvangsten op. In deze nieuwsbrief meerdere links naar [webcambeelden](#).

Into Nature is met verschillende kunstenaars actief in de Onlanden. Zij timmeren stevig aan de weg. Voor een tweetal projecten van Into Nature hebben wij als stichting [ecologische adviezen](#) verstrekt.

Gedeputeerde Staten van Drenthe hebben een plan geschreven over de toekomst van het landelijk gebied in Drenthe. Het plan heet [Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe](#). Ook onze provincie moet van het stikstofslot, de doelen voor de waterkwaliteit moeten worden behaald en de natuur is zo achteruit gekacheld dat deze nodig moet worden hersteld. Wij hebben als stichtingsbestuur een **zienswijze** geschreven op dit plan en deze ingediend bij de provincie. U leest deze zienswijze verderop in deze nieuwsbrief. Voor wie het plan TLGD helemaal wil lezen, klik [hier](#)

Met enige regelmaat komen de [Onlanden in de media](#). Binnenkort ook weer bij ROEG, op 18 april en bij Vroege Vogels ergens in de eerste helft van april. Kijken!

Tot slot vindt u aan het eind van de nieuwsbrief weer een tweetal tips voor u als burger in het kader van onze gedachte van een [schone schil](#).

Webcambeelden

Door Michel Wijnhold

bestuurslid en beheerder van onze sociale media

Vrijwilligers van Stichting Natuurbelang De Onlanden hebben veel wildcamera's hangen in het gebied, vooral om zoogdieren te kunnen monitoren. Dat levert vaak erg mooie beelden op. Onderstaande opnames zijn gemaakt door *Jochem Duijts* en *Douwe Klijnstra*.

We delen ze graag met u.

We beginnen met een compilatie die laat zien dat er 's nachts – als wij mensen slapen – véél meer gebeurt dan u denkt.

<https://youtu.be/n8qr6EqWEL0>

In het volgende filmpje is te zien dat een waterral nogal geïntimideerd is door een roerdomp.

<https://youtu.be/TkXe79btf4U>

De verhoudingen in de natuur zijn niet altijd zoals je misschien zou verwachten. Op de beelden hieronder is te zien hoe een bever een vos wegjaagt.

<https://youtu.be/bxWpy5JXrD4>

Into Nature: Ecologische adviezen kunstwerk parkeerplaats uitkijktoren

Door Jacob Poortstra

redacteur

Into Nature heeft aan onze stichting gevraagd om ecologisch advies bij de aanleg van een insectenvriendelijk kunstwerk op de parkeerplaats bij de uitkijktoren van Natuurmonumenten aan de Noorddijk. Deze parkeerplaats voor auto's is nogal aan de grote kant en ongeveer de helft wordt door de kunstenaars onder de vlag van Into Nature omgetoverd tot een kunstwerk dat ten doel heeft (behalve kunstwerk te zijn) onderdak te bieden aan insecten. Dit omdat – zoals bekend – insecten zwaar onder druk staan en zowel in aantallen als in soorten sterk achteruitgaan.

Wij hebben uiteraard “ja” gezegd op deze vraag en in december 2025 een groep kunstenaars en kunstliefhebbers nader geïnformeerd over de betekenis van biodiversiteit, de aanwezige

biodiversiteit in de Onlanden en waar je vanuit ecologisch gezichtspunt op moet letten als je leefgebied voor insecten gaat scheppen.

Afbeelding 1 Steenhommel op beemdtkroon Foto: Jacob Poortstra

Hieronder het advies van Stichting Natuurbelang De Onlanden aan Into Nature over de transformatie van de parkeerplaats bij de uitkijktoren in de Onlanden tot een paradijs voor insecten.

De overwegingen hieronder zijn gebaseerd op de 4 V's van de ecologie, namelijk

- Voedsel → er moet voedsel voor de insecten beschikbaar zijn in elk van de fases van hun levenscyclus. Op 10 december hebben we hiervan een voorbeeld gegeven van het koolwitje, die behalve als imago nectarplanten (bloeiende bloemen) nodig heeft, als rups juist waardplanten (bijvoorbeeld koolsoorten) en als pop een strooisel-laag om in te overwinteren. Voor alle vlindersoorten geldt dat ze favoriete voedsel- en waardplanten nodig hebben. De atalanta bijvoorbeeld heeft de brandnetel als favoriete waardplant voor de rupsen. De distelvlinder wil dan weer het liefst akkerdistel en gewone klit (en ook brandnetel). Deze informatie is eenvoudig te vinden bij de [Vlinderstichting](#)
Er zijn insecten die een brede voedselvoorkeur hebben, maar ook insecten die heel specifiek van een soort plant afhankelijk zijn. Een breed plantenspectrum is dan belangrijk.
- Voortplanting → er moet voortplantingsgelegenheid zijn, zie hierboven het voorbeeld van het koolwitje en de atalanta. Sommige soorten bijen (vooral metselbijen, dat zijn al meerdere soorten) en zweefvliegen hebben baat bij een insectenhotel. Veel wilde bijensoorten (70%) en hommelsorten maken hun nest onder de grond of in holtes van bomen.

- Veiligheid → zonder plek om te verschuilen, bijvoorbeeld in struiken die in de buurt staan of tussen hoog gras of hoge planten worden insecten eenvoudig gegrepen door predatoren. Libellen bijvoorbeeld vangen insecten.
- Verbinding → de insecten waar je iets voor wilt doen moeten ook in staat zijn de parkeerplaats te bereiken. Het heeft geen zin om iets te doen voor een bijensoort als de dichtstbijzijnde plek waar ze voorkomen vele kilometers verwijderd is. Veel bijen hebben een actieradius van slechts enkele honderden meters. Dat betekent dat voedsel en nest zich binnen die afstand moet bevinden.

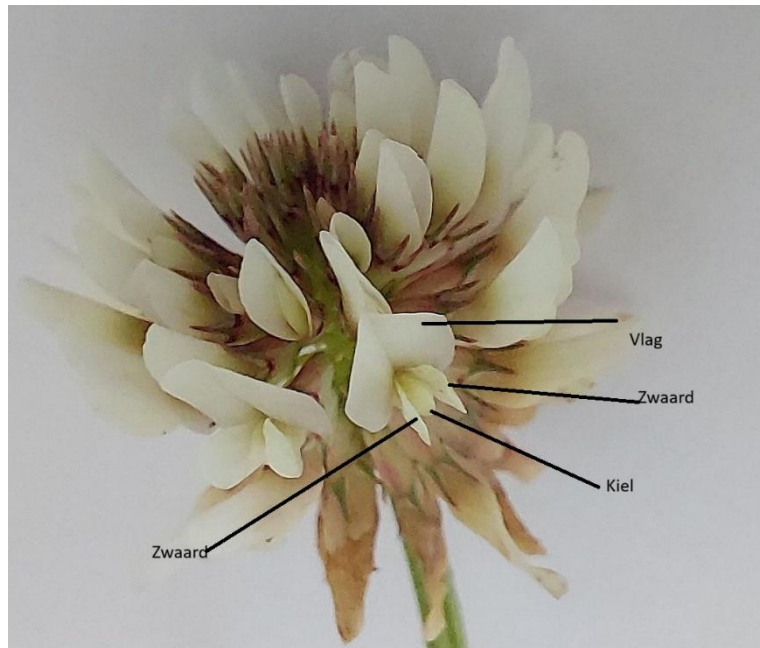
Afbeelding 2 Paarse dovenetel, lid van de lipbloemenfamilie en aantrekkelijk voor insecten. Foto: Jacob Poortstra

Ons advies begint dan ook niet met een opsomming van een aantal soorten insecten, maar met een advies voor soorten planten en struiken. Met de juiste planten komen de insecten vanzelf. Daarbij is het van belang om echte inheemse planten te kiezen. Soorten die in de omgeving al in het wild voorkomen of – onder de juiste omstandigheden – zouden kunnen voorkomen.

Er zijn meerdere groepen planten die veel insecten aantrekken (de voorbeelden zijn slechts een greep uit de vele soorten van elke familie):

- Lipbloemachtigen (bijvoorbeeld grote ereprijs, hondsdrif, kruipend zenegroen, wilde marjolein, ijzerhard)
- Bloemen uit de composietenfamilie (bijvoorbeeld paardenbloem, akkerkool, echte kamille)
- Kruisbloemen (bijvoorbeeld look zonder look, witte mosterd, herik, klein tasjeskruid)

- Vlinderbloemigem (bijvoorbeeld witte klaver, wikke, kleine klaver, veldlathyrus)

Afbeelding 3 Witte klaver, zeer algemeen, is erg aantrekkelijk voor hommels. Niet alle insecten kunnen bij het stuifmeel. De bloem van de witte klaver heeft een vlag, twee zwaarden en een kiel. De vlag dient als uithangbord. De kiel als landingsplaats en de zwaarden beperken de toegang tot alleen die soorten die er tussen passen. Foto en bewerking: Jacob Poortstra

Van **zeer groot belang** is dat de gekozen soorten **echt inheems en biologisch** zijn. Beide zijn niet vanzelfsprekend en als je zaden wilt kopen, vallen alle grote tuincentra direct af. Ook andere aanbieders bieden soms soorten aan die inheems klinken, maar waarbij je dan toch een variant krijgt die uit een heel ander deel van de wereld komt. Betrouwbaarheid is vereist op dit punt.

Qua inrichting zouden we een paar elementen willen adviseren. Ten eerste: leg ook een talud aan waar je niks inzaait. Kijk wat er uit de omgeving aan komt waaien. De insecten komen wel mee. Je creëert zo ook op die manier nestgelegenheden voor soorten. Verder: maak eventueel een waterpartij die diep genoeg is om in de winter niet te bevriezen (minimaal 1,5 meter diep) en zet er wat waterplanten (zelfde eisen als hierboven) in. Je maakt dan een voortplantingsbiotoop voor waterjuffers en libellen.

Maar je kunt ook redeneren dat er in de omgeving water genoeg is en dat die libellen helemaal geen hulp nodig hebben. Denk aan de gegraven petgaten.

Je kunt eveneens werken met dood hout, dat trekt ook weer allerlei insecten aan en vervolgens insectenetende vogels en andere predatoren.

Variatie

Ook is het van belang om zon- en schaduwstroken af te wisselen evenals de hoogte van planten. In zijn algemeenheid: zorg voor veel variatie.

Variatie horizontaal is belangrijk, maar variatie verticaal misschien nog wel meer. Denk aan het maken van verschillende niveaus, beginnend met een strook gras (voor de aanwezigheid van emelten), laagblijvende planten, planten die meer hoogte bereiken, lage struiken, hoge struiken en tenslotte een paar bomen. Inheemse struiken die belangrijk zijn, zijn onder andere meidoorn, vuilboom (heet ook wel sporkenhout), gele kornoelje, gewone vlier, lijsterbes. Er zijn nog veel meer soorten die van belang zijn voor zowel insecten als besetende vogels.

Wat ook van belang is, is dat er het hele seizoen door bloemen bloeien. Je kunt het maken van een plant- of zaaischema het best overlaten aan de echte specialisten: de leveranciers van biologische zaden en/of planten. Dit geldt ook voor keuzes als zon en schaduw.

Soorten insecten die je met dit alles aantrekt zijn bepaalde soorten wilde bijen, hommels, zweefvliegen, vlinders, libellen. Dat zijn er echt al heel veel voor een betrekkelijk klein oppervlak. Soorten zoals loopkevers komen vanzelf, maar dat duurt wat langer.

Online applicaties

Recent is een digitaal hulpmiddel verschenen, de zogenaamde [bloeiboog](#), ontwikkeld door Ecogoggle en Naturalis Biodiversity center. Met deze online-applicatie kun je de bijendiversiteit vergroten door bij-vriendelijk te beplanten. Je kunt een te beplanten gebied selecteren, kiezen welke bestuivers je wilt (specifieke soorten, rode lijst-soorten of gewoon alle bijen) en zo komen tot een advies voor planten. Maar weet wel je uitgangssituatie wat bodem/grondsoort betreft. Leuk voor iedereen eigenlijk.

Wilt u zelf iets voor wilde bijen doen? Dan is de toolkit [HULP BIJ BESTUIVERS](#) wellicht ook interessant om te gebruiken.

Zienswijze plan Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe

Door Jacob Poortstra

bestuurslid

Hieronder leest u onze zienswijze op het door Gedeputeerde Staten van Drenthe geschreven plan Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe.

Ontwerpprogramma

provincie Drenthe

Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe

Aan: Provinciale Staten van Drenthe

Betreft: Zienswijze op het Plan Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe

Geachte leden van Provinciale Staten,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het Plan Toekomstgericht Landelijk Gebied Drenthe. Wij waarderen de ambitie om richting te geven aan de ontwikkeling van het landelijk gebied. Tegelijkertijd constateren wij dat het plan op een aantal wezenlijke punten tekortschiet. Hieronder lichten wij onze belangrijkste aandachtspunten toe.

1. Geen aandacht voor de inherente waarde van natuur

Het plan benadert natuur voornamelijk vanuit functionele doelen: stikstofreductie, waterkwaliteit, klimaatadaptatie en economische inpasbaarheid. Wat ontbreekt is expliciete erkenning van de **inherente (intrinsieke) waarde van natuur** — natuur als waarde op zichzelf, los van zijn nut voor de mens.

Een toekomstbestendig beleid vraagt om een normatieve basis waarin natuur niet uitsluitend als instrument wordt beschouwd, maar als zelfstandig te beschermen waarde. Zonder dit fundament blijft natuurbeleid kwetsbaar voor economische afruil.

2. Toekomstgerichtheid vereist natuurinclusieve landbouw

Het plan spreekt over verduurzaming van de landbouw, maar blijft vaag over de noodzakelijke transitie naar **natuurinclusieve landbouw** als dominante vorm van agrarisch gebruik.

Het landelijk gebied is pas werkelijk toekomstgericht wanneer de agrarische sector:

- structureel bijdraagt aan biodiversiteitsherstel;

- water- en bodemsystemen leidend maakt in bedrijfsvoering;
- kringlopen regionaal sluit;
- landschappelijke kwaliteit versterkt.

Zonder een duidelijke keuze voor natuurinclusiviteit blijft de landbouwtransitie vrijblijvend en wordt natuurherstel afhankelijk van externe compensatiemaatregelen.

3. Doelsturing alleen is onvoldoende

Het plan zet sterk in op doelsturing en gebiedsprocessen. Hoewel dit waardevolle instrumenten zijn, is **doelsturing alleen onvoldoende**.

Er is tevens behoefte aan:

- duidelijke normering;
- afdwingbare randvoorwaarden;
- actieve regie vanuit de overheid;
- ruimtelijke keuzes die niet uitsluitend afhankelijk zijn van vrijwilligheid.

De grote opgaven rond stikstof, waterkwaliteit en biodiversiteit vereisen meer dan faciliterend beleid; zij vragen om richtinggevende keuzes en publieke sturing.

4. Te eenzijdige focus op Natura 2000-gebieden

Het plan richt zich primair op de Natura 2000-gebieden. Hoewel deze gebieden van groot belang zijn, beslaat natuur in Drenthe aanzienlijk méér dan uitsluitend beschermde gebieden onder de Europese richtlijn.

Ook andere natuurgebieden, landschapselementen en ecologische verbindingszones verdienen structurele bescherming en versterking. Een robuust natuurnetwerk vraagt om een integrale benadering die verder gaat dan uitsluitend de Natura 2000-begrenzing.

5. Ontbreken van aandacht voor Basiskwaliteit Natuur in rurale gebieden

In het plan ontbreekt een duidelijke uitwerking van **Basiskwaliteit Natuur** in het agrarisch en landelijk gebied. Juist buiten formeel beschermde gebieden is kwaliteitsverbetering noodzakelijk om biodiversiteitsverlies te keren.

Basiskwaliteit Natuur zou minimaal moeten omvatten:

- herstel van bodemleven;
- voldoende landschapselementen (houtwallen, heggen, poelen);

- reductie van nutriëntenbelasting;
- structurele ecologische verbindingen.

Zonder deze ondergrens blijft natuurherstel gefragmenteerd en onvoldoende effectief.

6. Het ontbreken van aandacht voor De Onlanden en het principe ‘Water en bodem sturend’

Opvallend is dat het natuurgebied De Onlanden niet wordt genoemd. Dit gebied behoort tot de grootste en ecologisch belangrijkste natuurgebieden van Nederland en vervult cruciale functies op het gebied van waterberging, biodiversiteit en recreatie.

Tegelijkertijd kampt het gebied met **eutrofiëring**, mede als gevolg van nutriëntenaanvoer vanuit omliggende landbouwgronden. Dit onderstreept dat natuurbeleid niet kan worden beperkt tot begrensde gebieden; het omliggende landgebruik is medebepalend voor de kwaliteit.

Wanneer het principe ‘water en bodem sturend’ serieus wordt genomen, betekent dit dat:

- teelten die niet passen bij de draagkracht van bodem- en watersysteem niet langer mogelijk zijn;
- landbouwwormen worden aangepast aan hydrologische realiteit;
- natte gebieden niet kunstmatig droog worden gehouden voor productie;
- beregening van gewassen bij droogte niet langer kan worden toegestaan.

Dit vraagt om fundamentele keuzes in plaats van optimalisatie binnen het bestaande systeem.

7. Onhoudbaarheid van het uitgangspunt dat geen landbouwareaal verloren gaat

Het plan hanteert als uitgangspunt dat er geen netto landbouwgrond verloren gaat. Dit uitgangspunt is echter onrealistisch en belemmert integrale ruimtelijke afwegingen.

Er liggen immers grote maatschappelijke opgaven op het landelijk gebied, waaronder:

- woningbouw;
- uitbreiding en robuustere inrichting van natuurgebieden;
- klimaatadaptatie en waterberging;
- ruimte voor oefengebieden voor het Ministerie van Defensie.

Het vasthouden aan volledig behoud van landbouwareaal miskent deze ruimtelijke realiteit. Een toekomstbestendig plan vraagt om eerlijke keuzes, inclusief de mogelijkheid van functieverandering waar dit maatschappelijk noodzakelijk is.

Conclusie

Het Plan Toekomst Landelijk Gebied Drenthe bevat waardevolle intenties, maar mist op essentiële punten richting, normativiteit en integraliteit. Voor een werkelijk toekomstgericht beleid is nodig:

- erkenning van de intrinsieke waarde van natuur;
- een duidelijke keuze voor natuurinclusieve landbouw;
- meer publieke regie naast doelsturing;
- verbreding van de natuurbescherming buiten Natura 2000;
- implementatie van Basiskwaliteit Natuur;
- consequente toepassing van 'water en bodem sturend';
- realistische ruimtelijke keuzes, inclusief mogelijke afname van landbouwareaal.

De onlanden in de media

Binnenkort komen er twee programma's over de Onlanden op de televisie waar vertegenwoordigers van de stichting aan hebben meegewerkt. Op 18 april is er een uitzending van [ROEG](#), waarin we vertellen over de broedvogeltellingen. En begin april is er een uitzending van Vroege Vogels

Inspiratie voor de [Schone Schil](#).

Door Jacob Poortstra bestuurslid

In onze statuten hebben we het doel van onze stichting vastgelegd, namelijk: Het behartigen van het natuurbelang van het natte veengebied gelegen tussen het Drents zandplateau en de Groninger zeelei, genoemd de Onlanden. We richten onze activiteiten dus op de Onlanden zélf. Maar de Onlanden kent ook een wisselwerking met haar omgeving. We hebben dat de Schil genoemd. Denk bijvoorbeeld aan de toevoer van met meststoffen verrijkt water uit de bovenlopen van Eelderdiep en Peizerdiep.

We zouden graag zien dat het een Schone Schil wordt. Denk ook aan onze leefomgeving, met thema's als natuur in je eigen omgeving en voedseltransitie. Binnen het bebouwde gebied van de Schone Schil is veel winst te halen door (schoon) water en natuur de eigen leefomgeving in te trekken. Hierdoor raken we meer verbonden met waar we wonen. Dat helpt ons gezond te blijven, zowel mentaal als fysiek. Te denken valt aan groene schoolpleinen en groene speeltuinen en aan het aanleggen van gezamenlijke moestuinen.

[Nature Today | Biodiversiteit: de stille kracht achter een gezonde leefomgeving](#)

[Nature Today | Groene en Gezonde Buurten in Enschede: natuur als katalysator voor gezondheid en verbinding](#)

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u zich geabonneerd hebt op de nieuwsbrief van de Stichting Natuurbelang De Onlanden. Met vragen kunt u contact opnemen via info@deonlanden.nl

Wilt u het werk van onze stichting steunen? Meldt u dan aan als [Onlander](#). Vanaf 10 euro per jaar bent u al donateur.

Colofon

©Stichting Natuurbelang De Onlanden

Artikelen uit deze nieuwsbrief mogen vrij worden gebruikt onder vermelding van de naam van de stichting en de auteur van het artikel.

Hoofdredactie: Jacob Poortstra

Eindredactie: Leo Stockmann